

Byggesaken på Ullevål

* Ullevål universitetssykehus ansetter ny eiendomssjef som hadde fått sparken fra sin forrige jobb i NSB-selskapet ROM Eiendomsutvikling. Han ble kastet for sin tette samrøre med en konkursrytter og andre faste leverandører.

* Det første eiendomssjefen gjør på Ullevål er å sprake ut firmaer med byggeoppdrag. I stedet hyrer han inn en konkursrytter, uten anbud.

* En ansatt på Ullevåls eiendomsavdeling har fått datterens bad pusset opp av en av Ullevåls mest brukte rørlegger-firmaer. Datteren har ikke betalt badet. Regningen er trolig blitt belastet Ullevål.

Metoderapport SKUP 2004

Byggesaken på Ullevål

* Eiendomssjef Bjørn Haugseth på Ullevål universitetssykehus hyret inn en konkursrytter til byggeoppdrag på sykehuset for til sammen 20 millioner kroner. Haugseth var den ferske turboen som skulle få fart på eiendomsavdelingen. Men mannen Ullevål hadde satt til å lede eiendomsavdelingen var sparket fra sin jobb i NSB-selskapet ROM Eiendomsutvikling (tidligere NSB eiendom), nettopp for sitt tette samrøre med konkursrytter Thomas Carlsson og andre faste leverandører.

* Haugseth kom til en kultur som over lang tid ikke hadde fulgt anbudsregler, og delt ut oppdrag til bekjente. Aftenposten fikk tak i og publiserte innholdet i en hemmeligholdt rapport som kommunerevisjonen i Oslo laget i 2001. Kommunerevisjonen fastslår at eiendomsavdelingen var preget av manglende økonomistyring og kontroll, drev med dobbelt bokføring, dobbelt fakturering og brudd på anbudsregler. Systemet ”legger til rette for korrupsjon og misligheter”, skriver Kommunerevisjonen. Dette er 10 år etter den store korrupsjonssaken i Oslo kommune, som det skulle være ryddet etter. Fremdeles satt folk som erkjente korrupsjon den gang, i nøkkelroller på Ullevåls eiendomsavdeling, viste en annen hemmeligstemplet rapport.

* To måneder etter den første saken dokumenterer Aftenposten at en ansatt på Ullevåls eiendomsavdeling har fått datterens bad pusset opp av en av Ullevåls mest brukte rørlegger-firmaer. Datteren har ikke betalt badet. Regningen er trolig blitt belastet Ullevål.

Prosjektets navn:

Byggesaken på Ullevål

Journalister: Siri Gedde-Dahl, Anne Hafstad og Alf Endre Magnussen

Hvor og når publisert: Aftenposten fra 27. august 2004 og ut året.

Journalistenes adresse og telefonnummer:

Siri Gedde-Dahl
Journalist økonomiredaksjonen
Aftenposten
Postboks 1, 0051 Oslo
siri.gedde-dahl@aftenposten.no

Anne Hafstad
Journalist nyhetsredaksjonen
Aftenposten
Postboks 1, 0051 Oslo
anne.hafstad@aftenposten.no

Alf Endre Magnussen
Researcher dokumentasjonssenteret
Aftenposten
Postboks 1, 0051 Oslo
alf.magnussen@aftenposten.no

1. Innledning

1.1 Begynnelsen. Våren 2004 hadde Hafstad/Gedde-Dahl en artikkelserie knyttet til bruk av konsulenter på Aker universitetssykehus. Vi dokumenterte at bare halvparten av konsulentoppdragene på Aker var satt ut på anbud etter reglene og at flere oppdrag var tildelt venner og bekjente av folk i styre og ledelse. Vi beskrev også en del eksempler på svært tette nettverk mellom oppdragsgivere og leverandører av tjenester til sykehusene, etter at sykehusreformen hadde sluppet konsulentene til som styremedlemmer i helseforetak.

1.2 Mange tips. Saken førte til at helseministeren gikk knallhardt ut og krevde at alle helseforetak heretter fulgte anbudsreglene. Saken førte også til en rekke nye tips, blant dem et tips om uryddighet på Ullevåls eiendomsavdeling.

1.3 Ullevål-tipset gikk ut på at eiendomssjefen der knapt var varm i stolen, før han hadde kastet ut et firma som hadde hovedentreprisen på rehabilitering av psykiatribygget, offisielt fordi dette firmaet var i ferd med å gå konkurs. Det ble hevdet at det var noe merkelig med firmaet, Bygg og eiendom entreprenør (BE entreprenør), som var hentet inn for å redde byggeoppdraget. Det ble stilt spørsmålstegn ved kvalifikasjonene til mannen som ledet arbeidet, Thomas Carlsson. Vi ble også tipset om at han skulle ha tette bånd til Haugseth.

1.4 Dokumentasjon. Vårt dokumentasjonsarbeid gikk på å kartlegge firmaet som var hyret inn, og mannen bak firmaet, kartlegging av eiendomssjef Bjørn Haugseths historie og eventuelle koblinger mellom de to. Senere ble hele eiendomsavdelingen en del av vårt dokumentasjonsarbeid. Vi fikk to hemmeligstemplede rapporter opp av skuffene, nemlig den interne sluttrapporten fra 1999 om Oslo-skandalen (rapport om 31 kommunalt ansatte/tidligere ansatte som hadde vært mistenkt for misligheter i samarbeid med private firma 1982-1989), samt kommunerevisjonens rapport om eiendomsavdelingen ved Ullevål sykehus fra 2001.

1.5 Flere tips. Vi fikk, etter at vi begynte å skrive om saken, mange tips om en angivelig korrupsjonslignende kultur på Ullevåls eiendomsavdeling helt opp til 2004. Dette viste seg uhyre vanskelig å dokumentere. Selv ikke Kommunerevisjonen greide det i 2001, selv om revisjonen åpenbart hadde mistanker nettopp i den retning. (Sitat fra rapporten: "Tidligere undersøkelser i Oslo kommune viser at når oppdrag tildeles entreprenører uten konkurranse kan det oppstå for tette relasjoner mellom entreprenører og saksbehandlere, og legge til rette for korrupsjon og misligheter" og "Ullevål sykehus kan ikke opprettholde et system som bevisst gir feilinformasjon til det offisielle regnskapet, herunder prosjektregnskaper. Med et slikt system som beskrevet over, minsker mulighetene for kontroll, og det oppstår en betydelig risiko for misligheter og feil. Med et slikt system legges det til rette for at fakturaer kan "bortposteres" uten at det avdekkes eller fører til undersøkelser.")

1.6 Korrupsjon? I ett tilfelle greide vi å dokumentere at datteren til en Ullevål-ansatt fikk badet pusset opp av et rørleggerfirma med "klippekort" på Ullevål. Datteren betalte ikke en krone, og alt tyder på at utgiftene i realiteten er fakturert Ullevål. Det var neppe snakk om store beløp i dette, men saken dokumenterer en usunn kultur som levde videre, 10 år etter Oslo-skandalen.

1.7 Konsekvenser og avsløringer. Vi avdekket at mannen Ullevål sykehus ansatte for å rydde opp i eiendomsavdelingen hadde fått sparken fra sin jobb i ROM Eiendomsutvikling. Dette var ukjent for ledelsen ved Ullevål. Årsaken til at han måtte gå var hans tette bånd til blant annet en konkursrytter, som stadig ble tildelt oppdrag. En praksis han fortsatte med så fort han var inne på Ullevål. Han sparket ut firmaer med eksisterende byggeoppdrag, og tok inn sin gamle samarbeidspartner uten å følge gjeldende regler for anbud og anskaffelser. Da Aftenposten konfronterte direktøren på Ullevål med dette, var det helt ukjent for ham. Eiendomssjefen ble øyeblikkelig suspendert, og sa selv opp da det ble innledet oppsigelsessak. Hans eneste overordnede på eiendomsavdelingen, eiendomsdirektør Finn Laugerud, ble fratatt sitt store ansvar og flyttet til andre oppgaver ved sykehuset. Hele eiendomsavdelingen er under reorganisering. ”Vi har slukket lyset”, var Ullevål-direktør Helge Kjersems egne ord om det som skjedde på eiendomsavdelingen. Ullevål-ledelsen anmeldte også saken til politiet.

Alle oppdrag Thomas Carlsson og BE entreprenør hadde på Ullevål ble avsluttet så snart som det var praktisk mulig.

Helse Øst og styret på Ullevål universitetssykehus starter full granskning av forholdene.

Saken omkring eiendomsdirektør Bjørn Haugseth og eiendomsavdelingens transaksjoner på Ullevål er fortsatt under etterforskning hos Økokrim.

Helseministeren flagger at han har null-toleranse for brudd på anbudsreglene i helseforetakene.

1.8 Problemstillinger.

* Hvorfor hyrer eiendomssjefen inn en ny entreprenør i strid med alle regler?

* Foregikk det en uheldig praksis rundt tildeling av byggeoppdrag ved Eiendomsavdelingen på Ullevål sykehus?

2. Fra tips til sak.

2. 1 Juli/august 2004: Vi begynte med å sjekke ut den offentlige anbudsdatabase doffin.no, og fikk dermed en kjapp bekreftelse på at jobben ikke var satt ut på anbud. Vi sjekket ut Thomas Carlsson og alle firmaer han hadde vært involvert i, i firma- og næringslivsregistre i Norge og Sverige, i de to lands folkeregistre, søkte etter avsatte dommer, i svenske aviser, i fagforeninger, samt på nettet.

Fellesforbundets nettsted bygning.no hadde to-tre artikler om mannen, og knyttet ham til konkurstriminalitet, fra to konkurser i Norge. Boberetningene fortalte en historie om fakturasvindler, sjekk-forfalskning, moms- og skatteunndragelse og konkursrytteri. Oslo skifterett avsa kjennelse om konkursskarantene, fradømmelse av retten til å drive næringsvirksomhet i to år, våren 2004. Firmaregister-opplysninger fra svenske registre dokumenterte at han også hadde fire konkurser bak seg i Sverige.

2. 2 Har en sak. Vi skjønnte fort at vi hadde en sak. For hvordan kan en offentlig ansatt eiendomssjef, som kom fra en tilsvarende betrodd stilling i det offentlige (NSB-systemet), hyre inn en sånn fyr uten videre? I tillegg ”lukket” det av historien om at eiendomssjefen kastet ut en hovedentreprenør. Vi hadde nå stoff nok til å skrive en oppsiktsvekkende historie. Men vi var langt fra svaret på det mest brennende spørsmålet: Hva har Bjørn Haugseth å tjene på å ta så store sjanser? Det vrirler av håndverkere og firmaer på Ullevål. Mange vet, mange hører og mange rykter går veldig fort. Vi ville vite mer før vi begynte å skrive.

2. 3 Byggesaken. Mye informasjon fant vi ved å skaffe oss tilgang til dokumentene i selve byggesaken. Her fant vi Carlssons CV, attester og søknader om såkalt ansvarsrett (faglig godkjenning som ansvarlig for arbeidene), samt kommunenes avslag på søknaden. Dokumentene viser at Carlsson ikke har byggfaglig utdanning, kommunen nekter ham ansvarsrett som hovedentreprenør og gir ham etter flere runder til slutt et svært begrenset faglig ansvar. Det fremgår at arbeidene til Carlssons firma Bygg og Eiendom Entreprenør på Ullevål er satt i gang uten faglig godkjenning på plass, noe Carlsson/BE entreprenør ble bøtelagt for.

2.4 Koblingen. I dokumentene fra byggesaken finner vi også en tett kobling mellom eiendomssjef Bjørn Haugseth og entreprenør Thomas Carlsson. I Carlssons CV går det frem at han har gjort flere oppdrag for NSB Eiendom/ROM eiendomsutvikling. Det var her Haugseth jobbet før, og etter noen telefoner får vi bekreftet at han var leder for avdelingen som ga Carlsson oppdrag. I CV-en fremgår det også at Carlsson har gjort byggarbeider på en enebolig i Framnes terrasse, en liten veistubb på Skillebekk. Framnes terrasse er Haugseths privatadresse. Vi får ikke svar på hva slags oppdrag Carlsson har hatt i Framnes terrasse.

2.5 Talende attester. Da Carlsson endelig fikk en begrenset ansvarsrett på Ullevål, ga kommunen ansvarsrett på bakgrunn av tre attester som ble sendt inn for å bevitne at han hadde utført store jobber med godt resultat før. To av disse attestene var undertegnet Bjørn Haugseth som utviklingsdirektør i NSB Eiendom/ ROM Eiendomsutvikling.

2.6 Tomt firma. Bygg og Eiendom entreprenør (BE entreprenør) var registrert som firmanavn i Brønnøysund først etter at Carlsson var i gang på Ullevål. Carlsson hadde kjøpt et teknisk konkurs firma ved navn Haakenstad Prosjekt, registrert på en privatadresse, for 50 000 kr, og omdøpt det til BE entreprenør for sine Ullevål-opdrag. En sjekk i arbeidstakerregisteret viste at firmaet knapt hadde ansatte før det var i gang på Ullevål.

2.7 Den egentlige eier. Vi var i kontakt med en rekke muntlige kilder som alle pekte på Thomas Carlsson som ”pytt og panne” i BE entreprenør. Men både Carlsson selv og styreformann Anders Weststrand, som har fulgt Carlsson gjennom flere selskaper, hevdet Carlsson bare var en innleid prosjektleder. Han var heller ikke oppført med formelle roller i firmaet i Brønnøysund. Med konkursskarantene hadde han jo heller ikke lov til å ha formelle roller. Da vi kontaktet tidligere hovedeier i Haakenstad Prosjekt, var han opptatt av å vise at han ikke hadde noe med firmaet å gjøre lenger. Han fakset over kvitteringen på aksjeoverdragelsen. Her står Thomas Carlsson som kjøper av aksjene.

2.8 Haugseths historie. Både Carlsson og Haugseth har en fortid i Sverige. Begge var involvert i konkurser der. Men vi fant ingen kobling mellom de to i Sverige, og ingenting kriminelt ved konkursene eiendomssjefen hadde vært involvert i. Disse trådene har vi latt ligge.

Basert på omfattende kartlegging av Haugseths historie, fikk vi tilslutt bekreftet hva vi hadde antatt en stund: Haugseth gikk ikke frivilling fra sin direktørstilling i NSB-selskapet ROM Eiendomsutvikling. Han ble bedt om å gå. Årsaken var et "usunt" og altfor tett samarbeid med store leverandører. "Faste" leverandører fikk oppdrag etter oppdrag av Haugseth. Blant dem var Thomas Carlsson, og Haugseths tidligere arbeidsplass PEAB, samt Nor Engineering (utbrytergruppe fra PEAB). Carlsson var i ferd med å få et oppdrag på 25-30 millioner et NSB-bygg i Nydalen, da ledelsen i ROM Eiendomsutvikling tok affære. De likte ikke Haugseths metoder.

2.9 Innsyn på Ullevål. Vi hadde omtrent hele det bildet som er beskrevet overfor på plass, før vi satte den første saken på trykk. Det siste vi gjorde var å henvende oss til ledelsen på Ullevål, og til Haugseth selv. Vi trengte tilsvar/kommentarer og vi trengte en oversikt over hvor omfattende Carlssons engasjement på Ullevål var.

Opplysninger om hvilke prosjekter, til hvilken sum, som Thomas Carlsson og hans BE Entreprenør var inne i, mener vi er kurante opplysninger å kreve innsyn i etter offentlighetsloven.

Problemet i denne saken var, at den første Ullevål-ledelsen ville spørre for å få tallene, trolig var Bjørn Haugseth selv. Vi fryktet skuffer som lukket seg og trenering av en innsynsbejæring.

2.10 La kortene på bordet. Vi valgte derfor å be om et møte med Ullevåls direktør Helge Kjersem. Vi fortalte ham ganske detaljert hva vi satt på, og sa at det vi trengte fra ham var noen detaljer om summer og prosjekter som vi mente å ha krav på innsyn i. Vi fortalte også om vår frykt for at et innsynskrav ville bli trenert av eiendomsavdelingen. Vi fikk den informasjonen vi trengte.

3. Fortsettelsen

3.1 Ukultur? Da de første sakene kom på trykk, kom det mange tips. De fleste gikk overraskende nok ikke på Haugseth, men på eiendomsavdelingen for øvrig. Tipsene gikk på utdeling av oppdrag til venner og kjente, vennetjenester, smøring og usunn triksekultur. Ingen av tipserne ville stå frem offentlig. Tipsene var av en karakter som er svært vanskelig å dokumentere. Vi forsøkte mange tråder, men lyktes bare i historien om bade-oppussingen. Det er mye vi har måttet la ligge fordi vi ikke maktet å dokumentere det godt nok.

3.2 Hemmelig rapport. Vi ble imidlertid tipset om en rapport som kommunerevisjonen laget i 2001. Rapporten er laget på oppdrag fra Ullevål-ledelsen, etter påstander om ukultur i eiendomsavdelingen. Konklusjonene er knusende: Omfattende brudd på anbuds- og innkjøpsregler, utdeling av oppdrag til bekjente, umulig å spore pengenes vei gjennom systemet, dobbelt bokføring. Ullevål-ledelsen ga oss rapporten da vi ba om den.

3.3 Og en hemmelig rapport til. Videre fikk vi tak i en annen hemmelig rapport etter at saken begynte å rulle, nemlig Oslo kommunes sluttrapport etter Oslo-skandalen i årene 1982-1989. Fra denne leste vi ut at tre av dem som erkjente korrupsjon, fortsatt

satt på eiendomsavdelingen med til dels stort økonomisk ansvar. Blant dem var Finn Laugerud, som hadde avansert til eiendomsdirektør siden Oslo-skandalen. Han var sjefen til Bjørn Haugseth, og den som skulle ha ”passet på” ham. Eiendomsavdelingen har et budsjett på 200 millioner kroner.

3.4 Oslo-skandalen relevant? Vi vurderte nøye om vi skulle trekke Oslo-skandalen inn i saken vår i det hele tatt. Når vi valgte å gjøre det, og navngi Laugerud, var det på bakgrunn av hans høye og ansvarlige stilling og på bakgrunn av den knusende rapporten fra 2001. Den dokumenterte omfattende rot og lovbrudd 10 år etter Oslo-skandalen. Med andre ord, var det grunn til å stille spørsmål ved hvor god opprydningen hadde vært.

3.5 Badeoppussingen er det ene konkrete tipset vi greide å dokumentere. Vi har dokumentert at en offentlig tjenestemann fikk pusset opp sin datters badrom av rørleggerfirmaet Oslo Rørservice. Et firma den ansatte på Ullevål hadde et tett og nært samarbeid med gjennom at firmaet hadde flere oppdrag på Ullevål på det tidspunkt badet ble pusset opp.

3.6 Lever av Ullevål. Oslo Rørservice har bygget hele sin virksomhet på Ullevål-oppdrag gjennom mange år, og kjenner flere av eiendomsavdelingens ansatte ut og inn. Daglig leder Svein Juvet har blant annet tett kontakt med den aktuelle Ullevål-ansatte. Vi fikk tilgang til noen arbeidslister Oslo Rørservice brukte på det aktuelle badet. De er påført prosjektnummer ”6258”, enkelte også ”Ullevål sykehus”. Samme prosjektnummer er påført pakksedler på baderomsutstyr fra Brødrene Dahl levert til det private badet i Hegdehaugsveien.

På Ullevål får vi, etter mye leting i dokumenter, bekreftet at 6258 er prosjektnummeret på rehabilitering av barnerøntgen, der Oslo Rørservice hadde et stort oppdrag. Vi ber om innsyn i samtlige fakturaer fra 1998 og 1999. Vi får sitte på Ullevål og bla gjennom dem, under bevoktning av en kontoransatt. Vi kan ikke spore arbeidslister og leveranser direkte, men mange av fakturaene fra Oslo Rørservice mangler spesifisering og underlag. Mye kan tyde på at det mangler fakturaer også, for summen av dem er på langt nær store nok til å dekke hele Oslo Rørservice regning.

Den aktuelle Ullevålsansatte har signert flere av fakturaene. Han er ass. prosjektleder på barnerøntgenprosjektet.

Vi har flere samtaler med Svein Juvet, som er skråsikker på at datteren til den Ullevål-ansatte har betalt. Det er datteren og faren også. Vi får komme til Oslo Rørservice for å se regnskapsbøker med bilag. Det finnes ikke en eneste faktura med datterens navn på. Noen timelister dokumenterer at de har vært der. De er påført ”Ullevål sykehus” og ”6258”. Etter noen dager bekrefter Svein Juvet at datteren til den Ullevålsansatte aldri har betalt.

Vi spør om Ullevål kan bidra til oppklaring. Økonomidirektør Per Olav Lund på Ullevål ber revisoren til Oslo Rørservice om skriftlig bekrefte at badeoppussingen ikke er blitt belastet Ullevål. Revisoren vil ikke gi en slik bekreftelse.

3.6 Tidsbruk

Det er vanskelig å anslå eksakt tidsbruk i denne saken. Det har vært en enorm mengde informasjon som er gravd frem. En rekke register er gjennomført og dokumenter

skaffet. Mange kilder og aktører er kontaktet. Vi brukte nok rundt en måned til og fra for alle til research før den første saken sto på trykk. Kvelder og helger er gått med til å lese dokumenter. Ytterligere en måned er brukt mens sakene ble produsert, men da gjorde vi alle også andre ting innimellom.

4. Konsekvenser og avsløringer.

4.1 Fikk sparken. Vi har avdekket at mannen Ullevål sykehus ansatte for å rydde opp i eiendomsavdelingen, Bjørn Haugseth, hadde fått sparken fra sin jobb i ROM Eiendomsutvikling. Dette var ukjent for ledelsen ved Ullevål.

Årsaken til at han måtte gå var hans tette bånd til blant annet konkursrytteren Thomas Carlsson, som stadig ble tildelt oppdrag. Da Haugseth begynte på Ullevål, kastet han ut et firma som hadde byggeoppdrag og hentet inn sin tidligere samarbeidspartner, konkursrytteren Thomas Carlsson.

Dette ble gjort uten at oppdraget var satt ut på anbud, slik regleverket krever, og uten at Carlsson i realiteten hadde et aktivt selskap med ansatte. BE-entreprenør ble laget for oppdragene selskapet fikk på Ullevål sykehus. Carlsson hadde konkursskarantene og var under politietterforskning etter en konkurs med fakturasvindel, sjekk-forfalskning, og moms- og skatteunndragelse.

4.2 Måtte gå igjen. Den umiddelbare konsekvens av våre avsløringer ble at eiendomssjef Bjørn Haugseth mistet jobben. Han sa opp selv da det ble innledet oppsigelsessak. Samtidig ble hans overordnede, eiendomsdirektør Finn Laugerud, flyttet til andre oppgaver på sykehuset. Sykehus-direktør Helge Kjersem har lovet full gjennomgang av eiendomsavdelingen. Han har gitt uttrykk for at den skal bygges opp på nytt, helt fra grunnen.

Både styret på Ullevål og Helse Øst satte i gang full granskning av forholdene.

4.3 Økokrim

Ullevål politianmeldte forholdene rundt Haugseth. Saken er i skrivende stund fortsatt under etterforskning i Økokrim.

4.4 Generelt har denne saken, samt opptakten gjennom Aker-saken, ført til økt aktsomhet når det gjelder anbuds- og innkjøpsregler i det Sykehus-Norge. I alle fall har det vært klart uttrykt fra toppsjefenes side, og helseminister Ansgar Gabrielsen har innført null-toleranse for brudd på anbudsreglene i helseforetakene.

4.5 Liv og lære. Ullevål-saken viste hvor langt det er mellom liv og lære. Etter anbuds-saken på Aker universitetssykehus, forlangte Helse Øst-sjef Tor E. Berge rapport om innkjøpsrutinene fra alle sine helseforetak. Han ville forsikre seg om at alle helseforetak hadde gode nok rutiner til å sikre at anbudsreglene ble fulgt. Han forberedte en styresak i Helse Øst. Alle foretak, også Ullevål, hadde svart at *nå* hadde de kvalitetssikret rutinene sine. Berge var fornøyd med stillingen. Så sprakk Ullevål-saken. Berge trakk styresaken og bebudet granskning.

5. Artikler i Aftenposten

1. 27-8-2004 Ullevål pusses opp uten anbud
2. 28-8-2004 Svikt i mange ledd på Ullevål
3. 28-8-2004 - Helt uakseptabelt av Ullevål
4. 29-8-2004 Eiendomssjefen fikk rosende omtale
5. 30-8-2004 Eiendomssjef skrev attester
6. 31-8-2004 Flere Ullevål-avtaler granskes
7. 1-9-2004 Redd for sykehusenes rykte
8. 2-9-2004 Politianmelder mulig underslag
9. 3-9-2004 Konkurshistorie kan være bløff
10. 4-9-2004 Avslørende rapport om Ullevål-skandalen: Mange visste, ingen sa fra
11. 6-9-2004 Sykehus-Norge bruker 5,5 mrd. på eiendom i 2004
12. 8-9-2004 Eiendomsavdeling rotet i årevis
13. 10-9-2004 - Dårlig opprydning etter Oslo-skandalen
14. 11-9-2004 Ansatt hos Ullevål-entreprenør alvorlig skadet: Etterforskes etter ulykke
15. 28-9-2004 Sykehusene får refs for anbudsrot
16. 29-9-2004 Avviste advarsler fra ansatte
17. 30-9-2004 Knusende dom over Ullevål
18. 30-9-2004 Truer sykehus-topper med sparken
19. 25-10-2004 Fikk bad pusset opp på Ullevåls regning
20. 26-10-2004 Ullevål gransker badeoppussing
21. 11-11-2004 NHO vil ta de største synderne
22. 19-11-2004 Siktet for konkurskrim

6. Vedlegg

6.1. Mer om kildene og metodene

Nedenfor redegjør vi for hvordan vi brukte enkelte kilder, og hvilke styrker og svakheter vi fant ved dem. Vi viser også hvordan vi delte informasjon, samt gjorde den lettere gjenfinnbar.

6. 2. Norske registre.

Brønnøysundregistrene. De forskjellige Brønnøysundregistrene er uunnværlige når man kartlegger bedrifter og personer.

Tjenesten "*Nøkkelopplysninger fra Enhetsregisteret*"¹ er fritt tilgjengelig for alle på internett, og tilbyr den beste databasen for å identifisere norske bedrifter. I motsetning til de fleste andre søkbare baser er denne "feil-tolerant", du får treff selv om du ikke kjenner eksakt skrivemåte for et firma. Via dette registeret kommer du også til "*Kunngjøringer fra Brønnøysundregisterene*"², som i praksis er et gratis rolleregister for bedrifter; registeret inneholder kunngjøringer fra høsten 1999 og fram til i dag, og de fleste bedrifter har hatt endringer i sine styrever siden da. Unikt med dette registeret er også at det gir *historiske*

---

¹ <http://www.brreg.no/oppslag/enhet/>

² <http://www.brreg.no/oppslag/kunngjoring/>

styresammensetninger, noe som var svært viktig i denne saken da vi fikk oversikt over relasjoner vi ikke ville sett i dag (gjaldt særlig hvem Thomas Carlsson og Bjørn Haugseth tidligere hadde hatt forretningsforbindelser med).

Kunngjøringene fra Brønnøysund inneholder også informasjon om konkurser (både bedrifter og personer), og bl.a. hvem som er bostyrer. Konkursinnberetninger kan bestilles fra Brønnøysundregistrene, men som nevnt nedenfor ble dette i større grad gjort direkte fra bostyrerne.

*Rolleoversikt fra Foretaksregisteret*³ gir oppdatert informasjon om hvilke roller en gitt person har, eller hvem som har verv i en bedrift.

*Regnskapregisteret*⁴ i Brønnøysund gir tilgang til innsendte regnskaper (alle aksjeselskap og noen andre foretaksformer er pliktige til å sende sine regnskaper til Brønnøysundregistrene). I de originale regnskapene er også oversikt over de største eierne, noter til regnskapstallene, og beretninger fra styre og revisor med. I mange private regnskapsdatabaser er dette utelatt informasjon, noe som ofte kan lure en. Eksempler på informasjon som framgår av noter og styre- eller revisorberetninger er ekstraordinære lån eller nedbetaling av disse, nedskrivning av verdier, salg/inntekter av større eiendommer, om styre eller ledelse har ytt seg selv ureglementære lån eller ytelser, tap av aksjekapital m.m. 2002-regnskapet for Haakenstad Prosjekt (senere Bygg og Eiendom Entreprenør) viste for eksempel at dette selskapet var teknisk konkurs da de fikk sine oppdrag på Ullevål sykehus.

Ved bruk av de forskjellige registrene fra Brønnøysund er det viktig å merke seg at ikke alt er tilgjengelig via nett, verken fritt eller som betaltjenester. I de søkbare registrene kan man for eksempel ikke søke på historiske bedriftsnavn, noe som var nødvendig for mange av Thomas Carlssons tidligere selskaper. Dette er imidlertid informasjon som er tilgjengelig ved direkte henvendelse via telefon, hvor man får opplyst organisasjonsnummer. Og har du organisasjonsnummeret ”åpner” den historiske informasjonen seg via kunngjøringene. Eldre kunngjøringene enn 1999 får man også ved telefonhenvendelse til Brønnøysundregistrene.

Historisk rolleinformasjon på personer er derimot ikke tilgjengelig selv ved muntlig henvendelse, dette i motsetning til i Sverige (se nedenfor). Det betyr at man ikke kan finne ut om for eksempel Bjørn Haugseth tidligere har hatt roller han nå ikke innehar ved å søke på hans navn eller personnummer. Likevel kan man som nevnt se historiske rolleverv ved å gå inn på et selskapsnavn.

*Creditinform*⁵/*Marketselect*⁶. Disse registrene, som inneholder nøkkelinformasjon og regnskapstall for bedrifter, samt ligningstall og betalingsanmerkninger for personer brukes fordi de gir raskere tilgang til en del informasjon enn ved bruk av Brønnøysundregistrene. Nå som redaksjoner ikke lenger har anledning til å kjøpe ligningsdata må man også bruke slike registre for oppdatert informasjon om inntekt, skatt og formue for private personer. Ved uttak av denne type informasjon vil det automatisk gå et gjenpartsbrev til den det er søkt på. I en researchfase kan verktøy som Marketselect brukes for rollesøk på personer, da går det ikke gjenpartsbrev. Det er imidlertid viktig å merke seg at informasjon fra disse

³ <http://www.brreg.no/attester/foretak.html#rolleoversikt>

⁴ <http://www.brreg.no/oppslag/aarsregnskap.html>

⁵ <http://www.creditinform.no/>

⁶ <http://www.marketselect.no>

kildene kan ha et vesentlig etterslep i forhold til den oppdaterte informasjonen fra Brønnøysund, vi har selv erfart at dette etterslepet kan være flere uker for Marketselect (noe mindre for Creditinform), og flere måneder for eksempel Bizweb. Slike tjenester er likevel nyttige fordi informasjonen er billigere, og man har fastprisavtaler som sikrer kostnadskontroll. Det meste som hentes fra Brønnøysundregistrene koster til dels mye per uttak (eks. regnskap 150,- og rolleoversikter 70,-).

Intern ligningsdatabase. Som nevnt har norske redaksjoner nå mistet muligheten til å kjøpe ligningsdata for redaksjonell bruk. Dette medfører et betydelig tilbakeskritt for muligheten til å bedrive undersøkende journalistikk.

I Aftenposten har vi siden 1992 og t.o.m. 2002 lagret alle ligningsopplysninger i en søkbar database, som i tillegg til ligningstall i mange tilfeller gir oss adressehistorikk og mulighet til å se navnehistorikk. Dette er et viktig verktøy for å kartlegge relasjoner som gift/samboer og barn, informasjon som ellers ikke er tilgjengelig fra folkeregisteret.

Slike interne registre er også uunnværlige for å identifisere personer, som igjen nærmest er en forutsetning for å gjøre søk i det sentrale personregister eller ved kontakt med folkeregistrene.

Folkeregistrene. Flere av de involverte personene i Ullevålsaken har flyttet mellom Norge og Sverige og også endret statsborgerskap. Folkeregistrene i Norge kan opplyse om bosted, tidligere navn, fødsels- og evt. dødsdato og fødselsnummer for personer bosatt i og med lovlig opphold i Norge. Man må (som oftest) ringe folkeregisteret i den kommunen vedkommende er bosatt, og man må identifisere personen så detaljert som mulig (slik at det ikke skal være tvil om at det er riktig person man får informasjon på). Dette er som nevnt ofte vanskelig når man ikke kjenner fødselsdato eller år, og heller ikke bosted. Vi bruker derfor ofte vårt interne ligningsregister, selv om dette registeret etter hvert mister mer og mer av sin verdi i og med at det ikke oppdateres.

Eiendomsregisteret. *Eiendomsregisteret*⁷ gir oversikt over eiendomsbesittere i Norge, og det er mulig å søke på adresse/matrikelnummer samt eiernavn. På Thomas Carlssons egen CV framgår det at han har pusset opp en enebolig i *Framnes Terrasse*, men en sjekk i Eiendomsregisteret viser at det ikke finnes noen eneboliger her. Dette ble bekreftet med et besøk. Ved søk på Bjørn Harald Haugseth i Eiendomsregisteret viser det seg at han eier en terrasseleilighet i *Framnes Terrasse*.

Plan- og bygningsetaten i Oslo. I Oslo kommune kan man følge *byggesaker*⁸ på nett ved å søke på adresse. Dette arkivet gir opplysninger om søker og tiltakshaver (ansvarlig for gjennomføring av meldepliktige byggearbeider (eks. tilbygg)). Dette gjorde at vi kom i kontakt med entreprenører som hadde brukt Thomas Carlsson og hans firma. Viktig å merke seg også her er at en telefon til Plan- og bygningsetaten kan gi ytterligere informasjon, særlig for saker eldre enn noen få år, men også fordi de besitter informasjon som ikke vises i det åpne arkivet.

Parter i saker har utvidet innsyn i sine egne saker iht. forvaltningslovens § 18. Ved å alliere oss med en som var part i saken om entreprenørvirksomheten ved Ullevål sykehus kunne vi derfor få tilgang til Bygg og Eiendom Entreprenørs søknader om ansvarsrett til Oslo

---

⁷ <http://www.eiendomsinfo.no>

⁸ <http://213.236.223.61/sakinnsyn/>

kommune. Disse søknadene inneholdt sentrale dokumenter, som Haugseths attester til Thomas Carlsson og Carlssons CV.

Doffin. Databasen for offentlige innkjøp i Norge (Doffin⁹) er utviklet for at offentlige organer skal kunngjøre anbudsinvitasjoner. Alle offentlige anskaffelser over 200 000 kroner *skal* kunngjøres her. I Doffin kunne vi derfor sjekke hvilke anbudsutlysninger Ullevål sykehus hadde foretatt (og ikke foretatt).

Konkursinnberetninger. I denne saken viste det seg fort at både bedrifter og personer var involvert i tvilsom forretningsdrift, og det ble nødvendig å kartlegge flere konkurser. De siste årene er dette registrert i Brønnøysundregistrene, som også opplyser om bostyrer. Konkursinnberetninger, som veldig ofte gir verdifull informasjon om bakgrunnen for konkursen, hvem som er og har involvert i firmaet, gjeld og regninger som ikke er oppgjort m.m.) kan også oversendes fra Brønnøysund, men dette tar som oftest noe tid (timer, til dels dager). De fleste bostyrere har som oftest disse innberetningene elektronisk tilgjengelig, og kan raskt oversende disse per e-post (noen legger også slike rapporter ut på sine nettsteder).

Oslo skifterett og byskriverembete, forhørsretten og tingretten. Kunngjøringer fra Brønnøysundregistrene inneholder også informasjon om konkurser som behandles i rettsvesenet, og via skifterettens konkursbehandling for Karlsson Bygg AS tas spørsmålet om konkurskarantene for Thomas Carlsson opp. Rettssakene i kjølvannet av Oslo-skandalen ble behandlet i forhørsretten og tingretten (tidligere: byretten).

---

⁹ <http://www.doffin.no/>

6.3 Svenske registre

Bolagsverket¹⁰ tilsvarer Brønnøysundregistrene for Sverige, og opplyser om foretaksinformasjon (regnskaper, roller og konkurser) samt personinformasjon (roller og konkurser). I motsetning til i Norge er også historiske rolle på person tilgjengelig her. Via Bolagsverket fikk vi oversikt over de fire konkursene Thomas Carlsson tidligere hadde vært involvert i, samt flere konkurser Bjørn Harald Haugseth var i befatning med fra den tiden han bodde i Sverige.

Affärsdata¹¹ er en kommersiell databaseleverandør som også tilbyr foretaksopplysninger. Her kan man søke på nåværende og tidligere foretaksnavn, og få fram nøkkelopplysninger som roller og regnskapstall. I tillegg kan man søke på personnavn, og få oversikt over gjeldende roller. Her gjelder samme begrensning som i Norge, med noe etterslep i databasen. Fakta bør derfor alltid sjekkes opp mot Bolagsverket.

Folkbokföringen i Sverige viste seg veldig nyttig for å kartlegge relasjoner. I motsetning til i Norge (folkeregisteret) opplyses det bl.a. om nåværende og tidligere ekteskap, barn, foreldre osv. Her fikk vi endelig også avklart hvordan Thomas Carlsson skriver sitt navn, og hvordan han da vil være registrert i offentlige registre i Norge og Sverige. Hans offisielle navn er Lars Tomas Karlsson, men han har altså operert med noen forskjellige varianter av dette (til daglig Thomas Carlsson).

Tingsrätten/Hovrätten. I Sverige må man til den lokale tingsrett (evt. bostyrer) for å få konkursinnberetninger og videre rettsbehandling av konkurser. Tingsrättene i Karlstad, Stockholm, Klippan og Ängelholm ble sentrale her, og oversendte förvaltarberättelse (tilsvarende bostyrers innberetning) og andre dokumenter knyttet til konkursene. Disse viste at Carlsson også tidligere hadde erfaring med fiktive fakturaer og unndragelse av skatter og avgifter, noe som også lå som grunnlag for idømmelsen av konkurskarantenen i Norge i 2004. Fra Karlstads Tingsrett og Hovrätten i västra Sverige fikk vi også oversendt dommer ang. konkursen i ett av Thomas Carlssons selskaper.

Svenske aviser. I Sverige finnes tre store kommersielle aktører som tilbyr søk i svenske mediearkiv: Affärsdata (dekker hovedsakelig økonomiske kilder), Presstext og Mediearkivet.se. Disse ble særlig brukt for bakgrunnsinformasjon om de selskapene Bjørn Harald Haugseth hadde vært involvert i. Blant annet hadde noen av selskapene vært sentrale i flere miljøskandaler i Sør-Sverige, uten at vi har funnet at Bjørn Haugseth har hatt befatning med dette.

---

¹⁰ <http://www.bolagsverket.se/>

¹¹ <http://www.ad.se/>

6. 4 Organisering av dokumenter og samarbeid

Alt materiale ble samlet på et nettverksområde med tilgang for de som jobbet med saken. Mange dokumenter kom inn i papirs form, disse ble scannet og OCR-tolket, og deretter lagret som PDF-dokumenter på det felles området. Dette sikret også at man kunne opprette en fritekst søkemotor over alle relevante dokumenter, som letter gjenfinningen. Da vi fikk fatt i en faktura Thomas Carlsson hadde sendt ved en anledning fant vi ved å søke på kontonummeret dette omtalt i en av konkursinnberetningene som Carlssons private konto. Vi kunne også umiddelbart kontrollere om navn som dukket opp på veien tidligere hadde vært ”sjekket” på noe vis.

På grunn av omfanget (160 personer har på et eller annet vis befatning med saken) laget vi et persongalleri/database som sammenfattet den enkeltes involvering, hvilken relasjon denne hadde til Carlsson, Haugseth, NSB/ROM eller Ullevål sykehus, og ”viktighetsgraden” av disse.

En oversikt/database over de innhentede dokumentene ble også laget i et regneark for å lette oversikten.

I tillegg ble notater fra intervjuer, kontakt med kilder, tips og e-post-korrespondanse lagt på fellesområdet, slik at de var tilgjengelig for alle.